

Nr 68.

Av herr Nilsson, Theodor, m. fl., om årligt understöd åt förre folkskolläraren P. A. Petterssons änka.

Den 15 december 1934 avled förre folkskolläraren i Skaftö skoldistrikt Per August Pettersson vid en ålder av 79 år. Pettersson hade efter en 40-årig tjänstgöring såsom ordinarie folkskollärare avgått med pension vid uppnådd pensionsålder år 1920.

Pettersson efterlämnade vid sin död *dels* änkan Hilma Adolfina, född Johansdotter, vilken är född den 16 april 1859 och med vilken han ingick äktenskap den 19 december 1923, *och dels* fem myndiga barn i ett tidigare gifte. Detta tidigare gifte hade upplösts redan år 1893 genom hustruns då timade frånfälle.

Omedelbart efter det första äktenskapets upplösning, alltså år 1893, anställde Pettersson i sin tjänst Hilma Adolfina Johansdotter såsom husföreståndarinna mot en lön av 100 kronor om året, vilken lön icke undergick någon ändring tills Pettersson år 1923 vid 68 års ålder ingick äktenskap med henne.

De uppgifter och det ansvar, som pålades Hilma Adolfina Johansdotter i hennes egenskap av husföreståndarinna för en familj om 6 personer och vårdarinna av fem minderåriga barn, voro förvisso icke obetydliga. Det är uppenbart, att det på 1890-talet och 1900-talets första decennium med en folkskollärares blygsamma avlöning — med högsta ålderstillägg utgjorde denna icke fullt 1 000 kronor om året — var ytterst svårt för en stor familj att draga sig fram, och skuldsättning kunde icke undvikas. Denna kunde dock genom iakttagande av en sträng sparsamhet hållas inom rimliga gränser så att ekonomisk ruin kunde undvikas. Barnen erhöilo efter en morbroder ett mindre arv, varigenom det blev möjligt att bereda dem vidare skolgång efter avslutad folkskola för förvärvande av nödig allmänbildning. De ekonomiska bekymren voro dock alltjämt svåra. Åren gingo emellertid och barnen kommo så småningom ut i världen och kunde försörja sig själva, varjämte inkomsterna med tiden ökades något, och de senaste 15 åren av Petterssons levnad förbättrades ekonomien, så att vid hans död tillgångarna överstego skulderna med cirka 2 500 kronor.

Förtjänsterna om hemmets omvårdnad och ekonomiens skötsel måste i första hand tillskrivas Hilma Adolfina, som alltifrån den första stunden av sin hushållersketid betraktat hemmets bästa som sin främsta uppgift och som städse uppjudit hela sin förmåga för att hålla hemmet samman. När småningom samtliga barnen vid mogen ålder lämnat hemmet ingick Pettersson, såsom nämnts, år 1923 äktenskap med Hilma Adolfina. De hade

då haft gemensamt hem under en tid av mera än trettio år. Pettersson var vid äktenskapets ingående 68 och Hilma Adolfina 64 år. Anledningen till äktenskapets ingående var helt naturligt den, att makarna önskade försäkra sig om varandras bistånd under sin återstående levnad.

När Hilma Adolfina efter mannens död år 1936 hos statens pensionsanstalt anhöll om änkepension, erhöll hon det beskedet, att hennes ansökan icke kunde bifallas, enär makarnas äktenskap ingåtts efter det mannen fyllt 65 år. En av henne hos Kungl. Maj:t gjord ansökan om pension efter mannen har sedermera genom Kungl. Maj:ts beslut lämnats utan bifall. Detta har för henne blivit en djup och svår missräkning, helst som hennes hälsa under de senaste åren avsevärt undergrävts, så att hon numera — vid 78 års ålder — icke är i stånd att företaga sig något förvärvsarbete. Ett mindre jordbruk, som av mannen inköpts år 1923, har för undvikande av ekonomisk förlust måst utarrenderas för en obetydlig penning, och denna inkomst är för närvarande den enda änkan har för sitt uppehälle. Styvbarnen äro nämligen icke i stånd att bidra till hennes försörjning, enär de alla hava egna familjer att draga försorg om.

I betraktande av de nu angivna omständigheterna synes det billigt, att staten tillförsäkrar Hilma Adolfina Pettersson, född Johansdotter, ett årligt understöd till skäligt belopp under hennes återstående livstid, utan hinder av den omständigheten, att makarnas äktenskap ingåtts först efter det mannen uppnått 65 års ålder. Med hänsyn till de speciella omständigheter, som här föreligga, torde några principiella betänkligheter mot en välvillig behandling av den föreliggande pensionsfrågan knappast vara att befara.

På grund av det anförda och med hänvisning till de handlingar i ärendet, som komma att tillställas vederbörande utskott, få vi hemställa,

att riksdagen måtte bevilja förre folkskolläraren Per August Petterssons änka, Hilma Adolfina Pettersson, född Johansdotter, ett årligt understöd att, räknat från tiden för Per August Petterssons frånfälle, utgå under hennes återstående livstid med det belopp, vederbörande utskott kan finna skäligt.

Stockholm den 21 januari 1938.

Th. Nilsson.

John Gustavson.

Karl H. Andersson.